

Koronavirus a jeho vliv na věci důležité

Epidemie COVID-19 plní stránky novin, tvoří značnou část zpravodajství, ovlivňuje ekonomiku, ovlivňuje naše životy, řeší ji ministerstvo zdravotnictví, vláda i hospodští mudrlanti.

PhDr. Mgr. Robert Huneš, MBA,
prezident Asociace poskytovatelů
hospicové paliativní péče,
ředitel Hospice sv. Jana
N. Neumanna, o.p.s.

Se smrtí se setkávám prakticky každý den. Z hlediska hospicových pacientů, kterým zbývá pár dní života, je potenciální hrozba nákazy koronavirem nepřilíš významná. Klíčové v takových okamžicích je, aby měli k dispozici účinnou paliativní léčbu, která je ochrání před tím, co je ohrožuje nejvíce. V případě onkologicky nemocných v terminálním stadiu, jichž je v hospicích velká většina, se jedná především o bolest, zvracení, dušnost, případně krvácení. Při správné léčbě jsou tyto symptomy řešitelné a nikdo nemusí z tohoto světa odcházet v nesnesitelných bolestech či jiném strádání. Na tomto ohrožení nákaza koronavirem vskutku nic nemění. Důležité je, aby lidé mohli zemřít bez bolesti na těle i na duši, ideálně s vděčností za život, který každý dostal a prožil. K tomu je nezbytné, aby je mohli navštěvovat nejbližší. I proto jsem již při první epidemické vlně jménem asociace hospiců požádal pana ministra Vojtěcha, aby tato zařízení byla vyjmuta z plošného zákazu návštěv, a on nám vyšel vstříc. Řečnická otázka zní: Je lepší zemřít steskem a žalem, nebo spokojeně s koronavirem?

Jinou otázkou je personál v hospicích a péčových službách vůbec. Je třeba jej v maximálně možné míře uchránit před nákazou, aby se měl o nemocné kdo postarat. To musíme zvažovat a dle toho konat.

Poněkud rozpačitý jsem z konfliktu dvou nesmlouvavých táborů – sveřepých odpůrců veškerých protiepidemických opatření, stejně jako militantních obhájců téhož. Nejvíce mne udivují mediální vystoupení vlivných osobností. Ať už se jedná o prof. Pirka, prof. Žaloudíka či další. Ctihodní páni profesori jsou v dané věci, při vší úctě, jen poučení laici. Ani jeden z nich není epidemiologem či virologem, a proto mne jejich silná slova například o nutnosti

PhDr. Mgr. Robert Huneš, MBA

promoření společnosti překvapují. Vůbec jim nesluší (neo)malthusianské teze či koketerie s přírodním výběrem. To jsou postoje ideologické, nikoli vědecké, a k těm by se jako vysokoškolské profesori a lidé s celospolečenskou autoritou propůjčovat neměli. V čase pandemie potřebujeme mnoho věcí a nástrojů k jejímu řešení, ovšem jistě ne ideologii. Domnívám se, že každý člověk je neopakovatelnou lidskou bytostí, která zasluhuje úcty a ochrany až do své přirozené smrti.

Důležité je, aby lidé mohli zemřít bez bolesti na těle i na duši, ideálně s vděčností za život, který každý dostal a prožil. K tomu je nezbytné, aby je mohli navštěvovat nejbližší.

Na druhou stranu musíme stát nohama na zemi a připustit si, že někteří lidé na světě, i v naší zemi, na nákazu koronavirem zemrou (byť většina z nich pouze „s covidem“). Neděsit se toho. Pomáhat tam, kde lze, a netrápit se marně tam, kde pomoci nelze. Smrt není selhání medicíny. Smrt je součástí života.

Tisíce let byl lidský život nesamozřejmý, zatímco smrt byla samozřejmá. Do počátku 20. století bylo naprosto běžné, že se v rodinách někteří z dětí nedožilo dospělosti. V mnoha se dokonce dospělosti dožila jen

menšina. A rodina to musela unést. I stát. Jinak by obojí zaniklo. Posléze se dramaticky zlepšila úroveň medicínského poznání, zvláště po válce, kdy díky A. Flemingovi lidské životy začala zachraňovat antibiotika. Řada dalších objevů, léčiv a postupů napomohla citelnému prodloužení lidského života. Dnes žijeme v průměru o čtvrtstoletí déle než v 19. století. V ČR je střední délka života (naděje na dožití) průměrně o více než 10 let větší než v roce 1989. A tak se situace obrátila – nesamozřejmost života byla vystřídána nesamozřejmostí smrti. Proto, domnívám se, budí koronavirus tolik obav, předsudků a rozpaků, proto je živnou půdou pro křečovitý strach, pro snahy maximalizovat omezující opatření, jakkoli někdy sporná.

Třetí rozměr věci však takřka není vnímán ani celospolečensky diskutován. Nemusím někdy souhlasit s vydávanými opatřeními. Je však dobré je respektovat. Proč? Mýlit se může ministr (jeho poradní orgány, hygienické stanice aj.), ale mýlit se mohou i druzí, odpůrci opatření. Strpět roušku na obličejích či nejit na koncert s tisíci návštěvníky je újmou, souhlasím. Na druhou stranu pokud se já (odpůrce nošení

roušek) zmýlím, ale přesto opatření snesu, pak následkem bude újma mnohem menší (mé drobné nepohodlí) než v případě opačném. Tj. nebudou-li lidé roušky nosit či budou-li chodit na tisícíhlavé koncerty a posléze se ukáže, že jejich vinou došlo k masovému šíření epidemie, budou následky fatální. Ano, na počátku je vždy nějaká újma. Ale málo zvažujeme, jaké následky má mýlka. V jednom případě minimální či žádné, v druhém velké...

Ještě mne napadá jedna souvislost. Výchovná. Jakkoli mohu s vlá-

dou, s některými politickými stranami nesouhlasit, v čase krize (a epidemie jí je) je dobré se semknout a táhnout za jeden provaz, respektovat i opatření, s nimiž nesouhlasím. Již v prvních staletích našeho letopočtu sv. Benedikt postuloval tezi „zachovej řád a řád zachová tebe“. To je cestou k překonání krize. Nikoli kverulantství, odboj, švejkování. Nemohl bych se doma podívat dětem, které čekají, jak se zachová, do očí. Nesouhlasím s opatře-

ními? Dobrá. Tak to spočtíme jejich autorům ve volbách. Ale jsem proti podryvání autority státu, úřadů i jiných institucí, které drží naši společnost pohromadě. Od toho jsou volby, nikoli bojkotování protiepidemických opatření.

Můj pohled na věc je ovlivněn zkušeností z hospicového prostředí. Naše pacienty problematika epidemie spíše mívá. Pro těžce nevléčitelně nemocné a umírající je důležité, aby se dobře vyspali. Aby jim

zabrala injekce na bolest. Aby pro ně sestra či lékař měli čas a vlídné slovo. Aby vnímali, že jejich život má hodnotu i na (neodvratném) konci. Aby se mohli setkávat s nejbližšími, odpustit si dluhy vztahové i hmotné. Aby si s nimi před odchodem na věčnost dokázali říci několik nejdůležitějších slov v životě: Děkuji ti! Odpusť mi! Odpouštím ti! Mám tě rád! Můžeš jít!

Milá epidemie, mám strach. Ale nebojím se tě! 🍀